

ประโยค ป.ธ. ๔
แปล มครเป็นไทย
สอบ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

๑. ตสุมา อิมํ สุขโศวาทมนุสฺสรตา กหฺนุเจณ กาลกตณฺณาทกานํ
พลิกมมมฺปิ ปาณาติปาตาทิวรเหณ กตฺตพฺพเมวาทิ ฯ

อิติ ภรณาทีอุปฏฺฐานํ ปาปนิवारณกฺลยาณนิเวสนสิปฺปสิกฺขาปน-
ปฏฺฐูปทารสํโยชนทายชฺชทานวเสณ ปญฺจวิธทีฏฺฐธมฺมิกหิตเหตุโต มงฺคลํ ฯ
เตน วุตฺตํ อิเมหิ โข คหปติปฺตุตฺต ปญฺจหิ จาเนหิ ปฺตุตฺเตน ปฺรตฺถติมา ทิสา
มาตาปิตโร ปจฺจุปฏฺจिता ปญฺจหิ จาเนหิ ปฺตุตฺตํ อนุกมฺปนฺตติ ปาปา นิวาเรณฺติ
กฺลยาณเณ นิวาเสณฺติ สิปฺปํ สิกฺขาเปณฺติ ปฏฺฐูเปณ ทาเรณ สํโยเชณฺติ สมเย
ทายชฺชํ นิยฺยาเทณฺติ อิเมหิ โข คหปติปฺตุตฺต ฯเปฯ อนุกมฺปนฺตตีติ ฯ

ตตฺถ ปาปา นิวาเรณฺตตีติ เอตฺถ ปาปโต นิवारณํ นาม อนาคตวิสยํ ฯ
สมปฺตตวตฺตุโตปิ หิ นิवारณํ วิตีกุเกเม อนาคเต เอว สिया น วตฺตมานเ
นิพฺพตฺติตา ปน ปาปกิริยา ครอบมตฺตปฏฺฐิการา ฯ เตณฺฏฺจกถายํ ปาณาติปาตาทีนํ
ทีฏฺฐธมฺมิกสมฺปรายิกมาทีนํ วตฺวา ตาต มา เอวรูปํ กรีตติ นิวาเรณฺติ กตมฺปิ
ครหณฺตตีติ วุตฺตํ ฯ กฺลยาณเณ นิเวเสณฺตตีติ อนาถปิณฺฑทีโก วีย กสฺสสปฺพุทฺธกาเล
मितฺตวินฺนุทฺทสฺส มาตา วีย จ ลณฺจํ ทตฺวาปี สีลสมาทานาทีสุ นิเวเสณฺติ
ปติฏฺฐาเปณฺติ ฯ

๒. เอวํ วุตฺตปฺปการํ มาตาปิตโร อนวชฺชเมว สิปฺปํ สิกฺขาเปณฺติ ฯ
ปฏฺฐูเปณาติ กุสสีลรูปโกคปริวาราทีหิ อนฺรูเปณ อนฺจฺฉวิเณ ทาเรณ ฯ

สมเย ทายชฺชํ นิยฺยาเทณฺตตีติ สมเย ฐนํ เทนฺติ ฯ ตตฺถ จ นิจฺจสมโย
กาลสมโยติ เทว สมยา ฯ ตตฺถ นิจฺจภูโต สมโย นิจฺจสมโย อภินฺนุทฺทกาโล ฯ
อภินฺนุทฺโท หิ อํยํ นิจฺจสทฺโท นิจฺจปฺปํหํสีโตตฺยาทีสุ วีย ฯ ยุตฺตปฺปตฺตกาโล
เอว สมโย กาลสมโย ฯ ตตฺถ อฏฺฐจาย สมฏฺฐจาย อิมํ กณฺห อยฺนฺเต

ปริพฺพโย โหตุ อิมินา กุสลํ กโรหิตฺติ เทนฺตา นิจฺจสมเย เทนฺติ นาม ฯ
 สีฆาจปนอวาทวิวาทิสมเย เทนฺตา กาลสมเย เทนฺติ นาม ฯ เอตฺถ
 สีฆาจปนํ ทารกกาลे อวาทวิวาทํ ปุคฺคตธีตฺตุนํ โยพฺพนปตฺตกาเล ฯ อปิ
 จปิ จมฺภิมกาเล มรณมญฺजे นิปนฺนสฺส อิมินา กุสลํ กโรหิตฺติ เทนฺตาปี สมเย
 เทนฺติ นาม ฯ อิติ ภาณาทิวเสน เต อุปฺภุจหนฺโต ปาปนิवारณาทิจิตฺตํ
 ปฏฺฐิตภตฺติ ตสฺมา เต ตถาปี อุปฺภุจาทพฺพา ว ฯ

มาตาศิตโรปิ หิ ภาณาทินิ จานานิ สมฺปสฺสฺสนฺตา ปุคฺคตํ ปฏฺฐเจนฺติ ฯ

ใช้เวลา ๔ ชั่วโมง กับ ๑๕ นาที.

เฉลย ประโยค ป.ธ. ๔

แปล มครเป็นไทย

๑. เพราะฉะนั้น คฤหัสถ์ผู้ระลึกถึงโอวาทของพระสุคตนี้ จึงควรทำ
แม้พิธีกรรมเพื่อหมู่ญาติผู้ทำกาลแล้ว ด้วยการเว้นจากปาณาติบาตเป็นต้น
โดยแท้แล ฯ

ดังนั้น การบำรุงมีการเลี้ยงเป็นต้น ชื่อว่าเป็นมงคล เพราะเป็นเหตุแห่ง
ประโยชน์เกื้อกูลในปัจจุบัน ๕ อย่าง คือ ห้ามจากความชั่ว ๑ ให้ตั้งอยู่
ในความดี ๑ ให้ศึกษาศิลปวิทยา ๑ หาคู่ครองที่สมควรให้ ๑ ให้ทรัพย์ ๑ ฯ
เพราะเหตุนี้ พระผู้มีพระภาคเจ้า จึงตรัสว่า คุณก่อนคฤหบดีบุตร มารดาบิดา
ผู้เป็นทิศเบื้องหน้า อำนวยบำรุงด้วยฐานะ ๕ เหล่านี้แล ย่อมอนุเคราะห์บุตร
ด้วยฐานะ ๕ คือ ห้ามจากความชั่ว ๑ ให้ตั้งอยู่ในความดี ๑ ให้ศึกษาศิลปวิทยา ๑
หาคู่ครองที่สมควรให้ ๑ มอบทรัพย์ให้ในสมัย ๑ คุณก่อนคฤหบดีบุตร
มารดาบิดาผู้เป็นทิศเบื้องหน้า อำนวยบำรุงด้วยฐานะ ๕ เหล่านี้แล้วแล ฯ ๗๓
ย่อมอนุเคราะห์ ดังนี้ ฯ

บรรดาฐานะ ๕ เหล่านี้ ในฐานะที่ ๑ ว่า ปาปา นิวาเรณฺติ นี้ บัณฑิต
พึงทราบวินิจฉัยดังนี้ ชื่อว่าการห้ามจากความชั่วมีเรื่องที่เป็นอนาคตเป็น
อารมณ์ ฯ ความจริง การห้ามแม้จากวัตถุที่ประจวบเข้า พึงมีได้ในเมื่อการล่วง
ละเมิด ยังไม่มาถึงเท่านั้น ไม่พึงมีได้ ในเมื่อการล่วงละเมิดเป็นไปอยู่ ส่วนการ
ทำความชั่วที่บุตรให้เกิดแล้ว ก็มีเพียงการถูกตำหนิเป็นเครื่องตบสนอง ฯ
เพราะเหตุนี้ ในอรรถกถา พระอรรถกถาจารย์ จึงกล่าวไว้ว่า มารดาบิดา
กล่าวโทษของบาปกรรมมีปาณาติบาต เป็นต้น ในปัจจุบันและในสัมปรายภพแล้ว
กล่าวห้ามว่า พ่อคุณ อย่าทำอย่างนี้เลยบ้าง ย่อมตำหนิ ความชั่วที่ลูกทำแล้ว
บ้าง ฯ ในฐานะที่ ๒ ว่า กลฺยาณํ นิเวสณฺติ บัณฑิตพึงทราบวินิจฉัยดังนี้ มารดา
บิดา แม้ให้รางวัลแล้ว ยังบุตรให้ตั้งอยู่ คือ ให้ดำรงอยู่ในกุศลกิจทั้งหลายมีการ
สมาทานศีลเป็นต้น เหมือนอย่างอนาถบิณฑิกเศรษฐี และมารดาของมิตตวินทุกะ
ในกาลของพระพุทธเจ้าทรงพระนามว่า กัสสปะ ฉะนั้น ฯ

๒. มารดาบิดา ยังบุตรให้ศึกษาแต่ศิลปวิทยาอันหาโทษมิได้นั้นเทียวมี
ประการดังกล่าวแล้ว ด้วยประการฉะนี้ ๆ ในฐานะที่ ๔ ว่า ปฏิจฺจูปเพน บัณฑิตพิง
ทราบวินิจฉัยฉนี้ ด้วยภรรยาที่สมควร คือคู่ควรกันด้วยสกุล มรรยาท รูป
โภคะ และบริวารเป็นต้น ๆ

ในฐานะที่ ๕ ว่า สมเย ทายชฺช นียยาเทนฺติ บัณฑิตพิงทราบวินิจฉัย
ฉนี้ บิดามารดา ย่อมให้ทรัพย์ในสมัย ๆ ก็ในคำว่า สมเย นั้น สมัยมี ๒
คือ นิจจสมัย ๑ กาลสมัย ๑ ๆ บรรดาสมัยทั้ง ๒ นั้น สมัยเป็นนิตย์ ชื่อว่า
นิจจสมัย คือกาลเป็นที่ทำเนือง ๆ ๆ ก็ นิจจ ศัพท์นี้ มี อภิญฺห เป็นอรรถ
คฺจ นิจจ ศัพท์ในประโยคทั้งหลายมีว่า มีดโกนอันช่างกัลบกสะบัดเนือง ๆ
ฉะนั้น ๆ สมัยคือกาลที่ถึงความเหมาะสม ชื่อว่า กาลสมัย ๆ บรรดาสมัยทั้ง
๒ นั้น บิดามารดา เมื่อให้คำแนะนำว่า เจ้าจงลุกขึ้น ขยันหมั่นเพียร รับเอา
ทรัพย์นี้ ทรัพย์นี้ จงเป็นต้นทุน ของเจ้า เจ้าจงทำกุศลด้วยทรัพย์นี้ ชื่อว่าให้
ในนิจจสมัย ๆ เมื่อให้ในสมัย มีสมัยไว้จุก อวาหมจกและวิวาหมจกเป็นต้น
ชื่อว่า ให้ในกาลสมัย ๆ ในกาลสมัยนี้ การไว้จุก ย่อมมีในเวลาเป็นเด็ก
อวาหมจกและวิวาหมจก ย่อมมีในเวลาที่บุตรธิดาถึงความป็นหนุ่มสาว ๆ
อีกอย่างหนึ่ง บิดา มารดา แม้เมื่อให้คำแนะนำแก่บุตรผู้อนบนบแต่ยงเป็นที่ตาย
ในปัจฉิมกาลว่า เจ้าจงทำกุศลด้วยโภคะนี้ ชื่อว่าให้ในสมัย ๆ บุตรบำรุงบิดา
มารดาทั้ง ๒ นั้นอยู่ ด้วยสามารถฐานะมีการเลี้ยงเป็นต้น ย่อมกลับได้ประโยชน์
เกื้อกูลมีการห้ามจากความชั่วเป็นต้น ด้วยประการฉะนี้ เพราะฉะนั้น
บิดามารดาทั้ง ๒ นั้นอันบุตรควรบำรุงแม้อย่างนั้นโดยแท้ ๆ

แท้จริง แม้บิดามารดา เมื่อเห็นฐานะทั้งหลายมีการเลี้ยงเป็นต้น จึงปรารถนา
บุตร ๆ